

Historieglimt 46

Lade kirke

Den kirka som står på Lade i dag, skriver seg fra tida kort før 1200, selv om skipet praktisk talt er fornyet ved reparasjoner i etterreformatorisk tid. Men mer enn grunnmurene er i alle fall opprinnelig. Kirka har hatt samme størrelse som nå. Lade kirke har røtter helt tilbake til vikingtida, men de historiske kilder er sparsomme. Mest rimelig er det å tro at den første kirka på stedet var ei stavkirke. Somme ting tyder på at det deretter kan ha stått ei steinkirke der. I 1817 ble det funnet grunnmurer av en steinbygning en og en halv meter under jorda på nordsida av det nåværende skipet. Steinene i de utvendige hjørnene på kirka har vært brukt før. Lade kirke ble bygd av gråstein, men sokkel, hjørner og innfatningen var av grønnstein eller kleberstein. Lade kirke er viet til Det Hellige Kors.

Koret er den mest uberørte delen av kirka i dag. Her er til og med ett av de opprinnelige vinduene bevart. Det står i østveggen bak alteret og har romansk rundbueform. Slik har vel alle vinduene sett ut. På 1600-tallet var det flere restaureringer og endringer. Prekestolen ble laget i 1650. Opprinnelig sto den på høyre side av koret. I 1831 ble den plassert midt i altertavla med adkomst på baksiden. På slutten av 1800-tallet fikk den sin nåværende plass. Der hadde herskapet på Lade gård hatt sin egen opphøyde stol. Det var flere private høystoler i kirka. I 1660-åra ble det bygd nytt våpenhus. Et nytt tårn ble bygd i 1685, men stormnatten i desember 1689 blåste det ned sammen med de to klokkene som hang i det. Det meste av arbeidet med restaureringen gikk for seg rundt 1694. Det siste som ble ferdig var det nye tårnet. Altertavla er fra 1709, men bildene i midtfeltet er fra 1945. Alabastrelieffene nederst på altertavla er fra 1400-tallet. Først i 1870 fikk kirka et lite sakristi. Nytt sakristi ble oppført i 1963 etter arkitekt Tverdahls tegninger. Etter hans planer ble også det siste store restaureringsarbeidet utført og avsluttet i 1948.

Hvor gammel er Lade kirke? Dette spørsmålet blir reist i *Menighetsbladet* 3/1985 og her tas innlegget med: Sokneprest Ole Winsnes er for sin del ikke det minste i tvil. Vi er allerede for lengst for sent ute til å feire Lade kirkes 800-års-jubileum. Han mener nok at Lade kirke er eldre enn det, men samtidig slår han fast at det selvfølgelig ikke er for sent å feire at Lade kirke er en gammel og ærverdig kirke. Det er vanskelig å fastslå den nøyaktige dateringen for Lade kirke. Vi er i alle fall innenfor trygg margin om vi nå legger planer for et 800-års-jubileum, sa Ole Winsnes i et inspirert kåseri om Lade kirkes historie forleden. Det var en god del av menigheten som hadde funnet veien til gamle Lade kirke søndag 10. mars. Og vi som var der, fikk et interessant overblikk over den gamle kirkes skiftende historie og kår frem til i dag.

Sokneprest Ole Winsnes øste med glede og synlig begeistring av sitt rike forråd av historie og kirkekunnskap om Lade kirke - perlen og kirkeklenodiet i

Nidaros, slik biskop Godal i sin tid karakteriserte den. Noe visste vi fra før, men mye var svært nytt for de fleste av tilhørerne. Lade kirke er en kirke til å bli glad i og kjærligheten og interessen for kirkens gamle historie fikk ny glød denne søndagskvelden. Kåseriet ble supplert med vakre lysbilder fra eksteriør og interiør og fotografert for anledningen av Kåre Pettersen. De viste oss fine og rike detaljer av den verdifulle kultur- og kunstsakken kirken er i besittelse av. Kåre Pettersen fortjener stor takk for at disse bildene nå fins og kan bevares for ettertiden. Ved eventuelle senere restaureringer vil de kunne få kulturhistorisk verdi. Etter foredraget ytret flere ønske om at det måtte bli laget både bok, brosjyre og prospektkort av og om Lade kirke som alle kunne få tilgang til. Og fremfor alt ble kvelden en stor inspirasjon for dem som har tatt det første skrittet mot forberedelsen av et 800-års-jubileum for Lade kirke. Vi har ingen grunn til å vente. Res. kap. Ola T. Lånke skal ha stor takk for dette prisverdige initiativet og for god losing gjennom kvelden. Det vanket blomster til Ole Winsnes og til Kubban sen og junior som beriket kvelden med fin avstemt og tilpasset musikk for anledningen. Orgel med trompetsolo er en vellykket kombinasjon.